

บทที่ 1

บทนำ

หลักการและเหตุผล

การจัดการสินค้าคงคลังเป็นการเก็บทรัพยากรไว้ใช้ใน ปัจจุบันหรืออนาคต เพื่อให้การดำเนินงานของกิจการเป็นไปได้อย่างราบรื่น การบริหารสินค้าคงคลังที่มีประสิทธิภาพจะส่งผลกระทบต่อผลกำไรจากการประกอบการ และการที่กิจการมีการจัดซื้อสินค้าคงคลังมาในคุณสมบัติที่ตรงตามความต้องการ ปริมาณเพียงพอ ราคาเหมาะสม ทันเวลาที่ต้องการ เป็นจุดเริ่มต้นของการบริหารสินค้าคงคลัง วัตถุประสงค์หลักของการจัดการสินค้า คือ เพื่อมีสินค้าไว้สำหรับการบริการลูกค้าในปริมาณที่เพียงพอ และทันต่อความต้องการของลูกค้าเสมอ เป็นการสร้างยอดขายและรักษาระดับของส่วนแบ่งตลาดไว้ อีกประการคือการลดระดับการลงทุนในสินค้าคงคลัง เพื่อให้ต้นทุนการเก็บรักษา การดูแล ต่ำลง

ในปัจจุบันสถานประกอบการหลายแห่ง ให้ความสำคัญกับการลงทุนในสินค้าเพื่อเก็บรักษาไว้ในคลังสินค้าให้น้อยที่สุด แต่ต้องมีสินค้าอย่างเพียงพอต่อความต้องการ ดังนั้นการบริหารสินค้าคงคลังโดยรักษาความสมดุลทั้งสองประการจึงไม่ใช่เรื่องง่าย และเนื่องจากการบริการในปัจจุบันต้องคำนึงถึงความเพียงพอและพร้อมใช้ของสินค้าเป็นสำคัญ ทำให้สถานประกอบการอย่างโรงพยาบาลจำเป็นต้องมีสินค้าเป็นจำนวนมากเพื่อตอบสนองต่อความต้องการของผู้รับบริการ ซึ่งสินค้าคงคลังของโรงพยาบาลคือเวชภัณฑ์ทางการแพทย์ ซึ่งหมายถึง ยา และอุปกรณ์ต่างๆที่ใช้ในการรักษาพยาบาลกับผู้ป่วย จำนวนและมูลค่าของเวชภัณฑ์ทางการแพทย์ที่มีอยู่ในโรงพยาบาล ซึ่งมีมูลค่าสูงเมื่อเทียบกับมูลค่าสินทรัพย์รวมของกิจการ โดยเฉพาะเวชภัณฑ์ทางการแพทย์ประเภทยาซึ่งเป็นเวชภัณฑ์ทางการแพทย์มีมูลค่าสูงกว่าเวชภัณฑ์ทางการแพทย์ประเภทอื่น จึงจำเป็นที่ โรงพยาบาล ต้องมีวิธีการในการบริหารจัดการเวชภัณฑ์ทางการแพทย์ดังกล่าวที่มีประสิทธิภาพ

บริษัท โรงพยาบาลเชียงใหม่ ราม จำกัด เป็นสถานประกอบการด้านการรักษาพยาบาลที่เป็นของเอกชนขนาดใหญ่แห่งหนึ่งในจังหวัดเชียงใหม่ เปิดให้บริการตั้งแต่ปี พ.ศ. 2539 โดยขึ้นทะเบียนขออนุญาตเพื่อเปิดเป็นสถานพยาบาลรักษาผู้ป่วย ขนาด 220 เตียง (สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดเชียงใหม่, 2539) และมีสถานพยาบาลที่อยู่ภายใต้การบริหารในเครือเดียวกันอีกหลายโรงพยาบาลที่อยู่ในจังหวัดเชียงใหม่ ได้แก่ โรงพยาบาลเทพปัญญา โรงพยาบาลลานนาและโรงพยาบาลช้างเผือกมีการให้บริการทาง

การแพทย์แก่ผู้ป่วยในทุกโรค ทั้งผู้ป่วยนอก (O.P.D.) และผู้ป่วยใน (I.P.D.) จึงจำเป็นต้องมีเวชภัณฑ์ทางการแพทย์ให้ครอบคลุมการรักษาทั้งหมด และโดยทั่วไปเวชภัณฑ์ทางการแพทย์ประเภทยาจะมีสัดส่วนเป็น 2 ใน 3 ของเวชภัณฑ์โดยรวมของโรงพยาบาล ทำให้โรงพยาบาลมีจำนวนเวชภัณฑ์ทางการแพทย์ประเภทยาไม่ต่ำกว่า 2,300 รายการ ตามบัญชีรายชื่อที่ปรากฏอยู่ในระบบสินค้าของโรงพยาบาล (บริษัท โรงพยาบาลเชียงใหม่ ราม จำกัด, 2550) ดังนั้นการบริหารจัดการเวชภัณฑ์ทางการแพทย์ซึ่งเป็นสินค้าที่มีมูลค่าสูง จึงมีความสำคัญเป็นอย่างมาก อย่างไรก็ตามในปัจจุบัน บริษัท โรงพยาบาลเชียงใหม่ ราม จำกัด ยังไม่มีวิธีในการจัดการและควบคุมดูแลเวชภัณฑ์ทางการแพทย์ที่มีประสิทธิภาพที่เพียงพอในการบริหารจัดการสินทรัพย์นี้ ส่งผลทำให้เกิดปัญหาตามมาหลายประการ เช่น ปัญหาเวชภัณฑ์ทางการแพทย์บางรายการไม่เพียงพอต่อความต้องการ ปัญหาเวชภัณฑ์ทางการแพทย์บางรายการมีมากเกินไปจนเกินความต้องการทำให้หมดอายุการใช้งาน ซึ่งทำให้เป็นการสูญเสียต้นทุนของโรงพยาบาลเป็นอย่างมาก (บริษัท โรงพยาบาลเชียงใหม่ ราม จำกัด, 2550)

ระบบเอบีซี เป็นระบบการจัดการและควบคุมสินค้าคงคลังที่แบ่งประเภทความสำคัญของสินค้าคงคลังตามมูลค่าของสินค้าคงคลังที่หมุนเวียนในรอบปี โดยแบ่งสินค้าคงคลังออกเป็น 3 ประเภท คือ ประเภท เอ หมายถึงสินค้าคงคลังที่มีมูลค่าหมุนเวียนในรอบปีสูงสุด ประเภท บี หมายถึงสินค้าคงคลังที่มีมูลค่าหมุนเวียนปานกลาง และประเภท ซี หมายถึงสินค้าคงคลังที่มีมูลค่าหมุนเวียนต่ำสุด (พิภพ สถิตินาถ, 2540) ระบบดังกล่าวนี้เป็นหนึ่งในระบบการจัดการสินค้าคงคลังที่สามารถนำมาประยุกต์ใช้กับการบริหารสินค้าคงคลังของธุรกิจโรงพยาบาล เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการบริหารจัดการเวชภัณฑ์ทางการแพทย์ เนื่องจากระบบเอบีซีมีการแบ่งสินค้าเป็นกลุ่มตามมูลค่าของสินค้าที่หมุนเวียน ทำให้ลดระบบการดูแล การตรวจนับ การควบคุมสินค้าจำนวนมากอย่างเข้มงวดและเท่าเทียมกัน ซึ่งทำให้ต้นทุนการบริหารจัดการ ต้นทุนในการจัดเก็บสินค้า ต้นทุนในการถือครอง ค่าเสียโอกาสที่เงินทุนจมในสินค้านำมาซึ่งต้นทุนค่าดอกเบี้ยมี ประสิทธิภาพและความเหมาะสมมากขึ้น

ดังนั้น ผู้ศึกษาจึงมีความสนใจที่จะศึกษาการประเมินประสิทธิภาพการทำระบบสินค้าคงคลังแบบเอบีซีไปใช้ในการจัดการสินค้าคงคลังกลุ่มเวชภัณฑ์ทางการแพทย์ประเภทยาของบริษัท โรงพยาบาลเชียงใหม่ ราม จำกัด เพื่อใช้เป็นแนวทางในการบริหารจัดการเวชภัณฑ์ทางการแพทย์ประเภทยาของบริษัท โรงพยาบาลเชียงใหม่ ราม จำกัด

วัตถุประสงค์ของการศึกษา

เพื่อประเมินประสิทธิภาพ ในการบริหารจัดการเวชภัณฑ์ทางการแพทย์ของบริษัท โรงพยาบาลเชียงใหม่ ราม จำกัด ภายใต้ระบบสินค้าคงคลังแบบเอบีซี

ประโยชน์ที่จะได้รับจากการศึกษา

1. ทำให้ทราบประสิทธิภาพการบริหารสินค้าคงคลัง อันเนื่องมาจากการนำระบบเอบีซีไปใช้ในการบริหารจัดการเวชภัณฑ์ทางการแพทย์ ของบริษัท โรงพยาบาลเชียงใหม่ ราม จำกัด
2. สามารถนำข้อมูลที่ได้จากการศึกษาค้างครั้งนี้มาใช้เป็นแนวทางบริหารจัดการเวชภัณฑ์ทางการแพทย์ให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น

นิยามศัพท์

การประเมินประสิทธิภาพ คือ การตรวจวัดประสิทธิภาพการบริหารจัดการเวชภัณฑ์ทางการแพทย์ โดยในการศึกษานี้ จะทำการการประเมินประสิทธิภาพ ทั้งหมด 3 ด้าน คือ ด้านการควบคุม ด้านบริการ และด้านการเงิน

เวชภัณฑ์ทางการแพทย์ คือ สินค้าคงเหลือที่เป็นตัวยาที่นำมาใช้ในการป้องกันโรค ตัวยาที่นำมาใช้ในการรักษาและบำบัดอาการเจ็บป่วย รวมทั้ง ตัวยาที่นำมาใช้ในการบำรุงร่างกายหลังการรักษา

ระบบเอบีซี คือ ระบบการบริหารสินค้าคงคลัง โดยแบ่งสินค้าคงคลังออกเป็นกลุ่ม เอ บี และซี โดยกลุ่มเอเป็นสินค้าคงคลังที่มีมูลค่าสูงแต่มีจำนวนรายการน้อย กลุ่มบี เป็นสินค้าคงคลังที่มีมูลค่าและจำนวนรายการอยู่ปานกลาง และกลุ่ม ซี เป็นสินค้าคงคลังที่มีมูลค่าต่ำแต่มีจำนวนรายการมาก

บริษัท โรงพยาบาลเชียงใหม่ ราม จำกัด คือ สถานพยาบาลเอกชนแห่งหนึ่งในจังหวัดเชียงใหม่ ตั้งอยู่เลขที่ 8 ถนนบุญเรืองฤทธิ์ ตำบลศรีภูมิ อำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่